

Harangszó

A KIRÁLYHÁGÓMELLÉKI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET GYÜLEKEZETI LAPJA • 2010. MÁRCIUS XXI. ÉVFOLYAM 5. SZÁM

Ravasz László gondolatai március 15-re

HETEDIK KÜRTSZÓ

„S miért oly kevély a huszár? Mert vitéz. S ha vitéz, jól teszi, hogy kevély, ritka ember vitéz most Magyarországon.” Részlet Szemere Bertalan: A huszár című írásából

„Magyarnak születni – önmagában még nem végzet, sem nem dicsőség, hanem feladat; minél nagyobb, nehezebb feladat, annál drágább, annál gazdagabb ajándék. Minden nemzet csak addig él a földön, amíg sajátos feladata, értékes egyéni jellemvonása van. Találja meg önmagát a magyar, és megtalálta, megmentette – jövődjét.”

Magyarnak lenni ma annyit jelent, mint bünt banni, megtérni, kiengesztelődni és minde nekfelelt: hinni! Magyarnak lenni annyit jelent, mint különbnek lenni, önmegtagadó nak, testvériesnek, szelídnek, mégis elszánt nak lenni; magyarnak lenni ma annyit jelent, mint hont foglalni, polgárisodni, christianizálódni, reformálódni, felszabadulni, turáni nak s világpolgárnak lenni, vagy egyszóval: egy emberöltő alatt, a mi életünkben, gondolatban, érzésben, akaratban, tettben és tőrésben, mindazt újra és sűrítve végig csinálni, amit ezer éves történelmünk alatt gondoltunk, éreztünk, tettünk és túrtünk, sommásan újraélni egész történelmünket!

Az ideáلتalanság korszaka mindig dekadens, beteg vagy durva... Ebben a világban hangzik el Széchenyi biztatása: a magyar nem volt, hanem lesz. Itt harsan fel az ő buzdítása: „merjeteek nagyok lenni!” Ti bennetek, a

magyar nemzetben kiaknázatlan kincsek hevernek. „Ne keresséteek határaitokon kívül Magyarországot javát és hírét: magatokban hevernek a valódi arany- és ezüstbányák, munkátlan, megnyitátlan, sőt még a legnagyobb magyarok előtt is ismeretlenül.” A világnak szüksége van rátok, amit csak ti tölthettek be. Ha a magyar önmaga lesz, azaz kifejleszti legnemesebb és legegényibb vonásait, ha magyarságát nem teherként cipeli, hanem programként tűzi maga elé, éppen olyan nagy szolgálatot tett az emberiség életének, mint bármely nagy nemzete a világnak...

Homályosan bár, de mintha már bontakoznának előttem a lelki magyarság nagy szerű körvonalai. Új jelentést kap ez a szó, hogy magyar, s ez a jelentés nem politikai lesz, hanem szellemi és erkölcsi értékjelző. Magyarnak lenni majd annyit jelent, különbnek lenni, küldetéssel bírni. Magyar az, aki többet szenved, többet dolgozik és mélyebben imádkozik.

Magyarnak születni – önmagában még nem végzet, sem nem dicsőség, hanem feladat; minél nagyobb, nehezebb feladat, annál drágább, annál gazdagabb ajándék. Minden nemzet csak addig él a földön, amíg sajátos feladata, értékes egyéni jellemvonása van. Találja meg önmagát a magyar, és megtalálta, megmentette – jövődjét.

(1921)

Milyen a te börtöd?

A FOGSÁGBÓL hazatért zsidóság elvárta, hogy Isten értékelje vallásos erőfeszítéseit, a vallási szokások megtartását és felelevenítését a fogság előtti korból. Ézsaiás próféta azonban válságról beszél (Ézs 58,3-5). Válságban van az igaz istentisztelet gyakorlása, válságban van az egész hívő életvitel, hitetlen Izrael börtje, és Isten ezt nem nézheti jó szemmel. Sőt mi több, Ézsaiás próféta határozottan kijelenti, hogy a válságot a nép idézte elő, azzal, hogy helytelenül cselekedtek, az Úr parancsait áthágyva.

A BÖJTÖT meg is lehet játszani. Vannak, akiket a langymeleg keresztyénység jellemez, semmit nem vesznek igazából komolyan, így a börtöt sem. Isten azonban nem egy színházi előadáson akar jelen lenni, ahol mindenki a jól betanult szerepét játssza. A színből folytatott börtöt Jézus Krisztus a Hegyi Beszédben is határozottan elítéli (Mt 6,16), de megerősíti a hitet, valódi, őszinte bört létjogosultságát a hívő ember hitgyakorlatában. Istent ugyanis nem lehet „kifizetni” egy ál-börttel, egy kis megjártással. Nem is az a lényeg, mondja Jézus, hogy az emberek tudjanak a te börtödről, hanem az, hogy az Isten tudjon róla, és Őtőle a megfelelő időben megkapod érte a te jutalmadat. A bört olyannyira fontos Jézus felfogása szerint, hogy amikor a tanítványok kudarcot vallanak egy ördögűzés során, sikertelenségüket azzal magyarázza meg nekik, hogy azt a fajta gonosz lelket, amivel szembe kerültek, nem lehet csak imádkozással és börtöléssel felkészített léleknek kiűzni. (Mt 17,14-21) A BÖJTJ lehetőségek között ott van az is, hogy megtartóztatom magam attól, hogy bárkit is bántsak. Nem élek vissza a hatalammal senki felett, akit az Úr rám bízott, legyen az családtag, gyülekezeti tag, munkás, napzamos. Másimilyen leszek, mint amit eddig megszokhattak tőlem. Ebből megsejthetik, hogy börtölök, de nem tünnetőleg teszem ezt, hiszen elsősorban nem embereket akarok meggyőzni a börtömmel, hanem Istent. Arról akarom meggyőzni, hogy milyen engedelmesen hagyom, hogy munkálkodjon bennem Szentelke által, és vezessen a megtisztulásba, az aláztatóság által. Ugyanakkor a bört nem magányú, hogy az csak rám és Istenre tartozik. Ha megkérdeznék, számot adhatok, és számot is kell adnom arról, hogy miként börtölök. Lehet ez által másokat is megnyerhetek a börtnek, és példát is mutathatok nekik. Annak a lehetősége is fennáll, hogy egy nyilvánosan meghirdetett időben közösségi börtöt folytassunk, mint ahogy tették ezt a Niniveiek, amikor Jónás

KULCSÁR ÁRPÁD

FOLYTATÁS A 8. OLDALON

„Ismét hasonlatos a mennyeknek országa a szántóföldben elrejtett kincshez, amelyet megtalálván az ember, elrejté azt, és afelett való örömeben elmegy és eladván mindenét amiye van, megveszi azt a szántóföldet.” (Mt 13,44)

Az ember végzi mindennapi munkáját, este leül a tévé elé és megpihen. Nyáron szabadságra megy és kikapcsolódik. Így megy ez éveken át: család, emberek, dolgok, munka, pihenés, szórakozás. Az embernek vannak hosszabb-rövidebb lélegzetű tervei. Egyszer csak ráébred, hogy valami lényeges hiányzik az életéből. Talán fölbomlik családi boldogsága és egy szép napon rádöbben, hogy megcsalták. Talán csalódik gyermekeiben. Talán váratlan betegség dönti le lábáról. Talán... - és a jó Isten a megmondhatója, hány ilyen „talán” van az életünkben. De egyszer rátalál arra a másik világra, amelynek a neve „Isten országa”. Kincset talált. És ehhez a kincshez viszonyítva a többi csupán aprópénz. Papír, melyet elsöpör az infláció. Az az új, amit most megtalált, nemcsak több, jobb, szebb, mint az egész eddigi, hanem valami egészen más. Jézus mondja: „Ne aggódjatok, ... van Atyátok a mennyben” – és kezdi magát rábízni a gondviselésre. „Mit használ, ha valaki az egész világot megnyeri, de lelkében kárt vall” – és kezd lelkében helyet készíteni az Istennek.

A LÉLEK CSENDJE

Az élet igazi öröme

„Ne olyasmint gyűjtsetek, amit a rozsdá megemész, a moly megrág és a tolvaj ellop” – és kezdi érezni, hogy van másfajta vagyon is. Eddig sötétben járt, most világosságban, eddig tele volt nyugtalansággal, most tele békével, eddig bosszús, ideges, elégedetlen volt, most van az életnek igazi öröme. Kincset talált.

A nehézség kettős. Az egyik az, hogy beleszülettünk a keresztyénségbe. Megtanultunk imádkozni, konfirmáltunk, járunk templomba. Ez már-már szokás, hagyomány, külsőleg keresztyénség, belül alig különbözünk a pogányoktól: önzők, irigyek, érzékenyek és indulatosak vagyunk. Hiányzik az életünkben a megtérés, a belső átalakulás, a „kincs” föltalálása. Keresztyének vagyunk, de ezzel az életünk nem szebb, a szívünk nem boldogabb. A másik nehézség az, hogy ez a világ teljesen elbűvöl bennünket. A kirakatokban ezer szépség, de az a kincs, amiről Jézus beszél, el van rejtve. A rozsdá ellen tudunk védekezni, a moly és a tolvaj ellen is, az a drágagyöngy azonban nem áll előttünk, nem csillog szemünk előtt, nem ébreszti föl vágyainkat, nem dobogtatja meg szívünket. Szemünk, mely csak a felszínt érzékeli, úgy látja, hogy az Isten hatá-

sa alatti világ olyan idegen, bizonytalan és fénytelen. Hogyan adjon oda az ember mindent Isten uralmáért? A hit „hallásból” fakad, de a hallás nem elég, az ember úgy gondolja, hogy látnia kell a drágagyöngyöt. Beszélj a vakoknak a világ szépségéről, elhiszi, de nem lesz tőle boldogabb. Csak ha van belső látás, a felszín mögötti, fölötti és alatti dolgokra, akkor vesszük észre a halott kincset.

Nem szabad belenyugodnunk vakságunkba. Imádkozzunk azért, hogy világosságot befogadjuk és továbbadjuk legyünk. Jézus mondja: „Minden lehetséges annak, aki hisz.” De az evangéliumi emberrel mondom: „Hiszek, Uram, segíts hitelenségemen!” Azt mondjuk: Hiszek, Uram, de hitem csak hallás, csak értelmem meghajlása, csak szavaidnak elfogadása. De segíts, hogy hitem látás is legyen, a szív megrendülése és az érzelmek lelkesedése is legyen a megtalált kincsért!

Életedet meghosszabbítani nem tudod, de mélyebbé tenni igen, úgy, hogy hit által, Krisztust követve élsz, úgy, hogy a kincset kiásod még akkor is, ha erre földi vagyonodat is ráköltöd.

BALÁZSNÉ KISS CSILLA

HÉTKÖZNAPOK – ÜNNEPNAPOK

Március

A böjtfővel kezdődő idő első vasárnapját manapság inkább passió vasárnapjának nevezzük. Ez ugyan helyes, de nem szabad idegenkedni az átöröklött „böjtfőtől”, vagy akár a böjti vasárnapoktól se, hiszen ezek az Úr Jézus 40 napi éhezésére, az ő egyedül-létére, a Sátán kísértéseire, egyszerűen az ő szenvedésére, passiójára mutatnak. Mindössze arra kell vigyázni, hogy nem a mi böjtünk, a mi passiónk áll a középpontban, hanem az Úré; nem az, amit mi tettünk vagy tehetünk érte, hanem amit ő már végképpen megselekedett miértünk.

Az Ige mértéke alatt szemlélt böjti idő egyházunkban a húsvét előtti 6. vasárnap-pal kezdődik. Ezért nevezzük böjtfő vasárnapjának. Ha a pontos kezdő dátumtól eltekintünk (amely pl. február végén is lehet), úgy a böjti időt március hónapja hordozza. Ezért Böjt hava, Passió hava (Böjtmás a római katolikus egyházban).

Bod Péter szerint a hónapot „Martiusnak” nevezték (Kos hava) „Marsról, aki volt a hadakozásnak istene”. Átvitt értelemben azért találó ez az elnevezés, mert Krisztus valóban a legnagyobb Hadakozó (Zwingli szóhasználat), aki „hadakozik érettünk”, s a győzelemnek a Golgotát legyőző húsvéti Istene.

A Passió hónapjában Krisztus szenvedésének az útját kíséjük végig. Református egyházunkban az első böjtfői vasárnap-hoz tartozik az úrvacsoraszta.

Magyar nyelvhasználatban megszokott a „Gyümölcsoltó Boldogasszony” napja, mely a „Boldog Szűz köszöntésének vagy a hozzá való üzenetnek az ünnepe. Ezen a napon köszöntötte Gábel angyal (Lk 1,26) a Szent Szület, és megizentett neki az Isten Fia születésének a titkát”.

Az egész keresztyénségnek közös ünnepe a „Pálmaágak vasárnapja”, vagy amint egyházunkban használatos: „Virágvasárnapja”. „Vették pedig ezt a nevet onnan, hogy Krisztus a szenvedése előtt nem sokkal, számárháton Jeruzsálembé bémenvén, az örvendő sokaság olaj- és pálmaágakat vitt a kezében” (Mk 11,1–10).

A mai református egyházi életben a „nagyhét” nem egyéb, mint valamennyi úrvacsoravétel előtt a felkészülés ideje, egybekapcsolva a mindennapi istentisztelettel. Bűnbánati hétnek is mondjuk. Bod Péternél viszont a nagyhét csak a „húsvét előtt való hetet” jelenti, amikor szerezte Jézus az úrvacsora sákramentumát „nagy-sütőtörtökön” (Mk 14,12–25), s nagyszombat

„éjszakáján”, amikor „feltámadott a koporsóból”. (Mk 16,1–8)

A húsvétról a következőket találjuk Bod Péternél: „Négy napon illeték a László király dekrétuma szerint. Neveztek pedig ily nevezettel a hús-vételtől, mivel a böjt után akkor kezdettenek elsőbben hússal élni”. „Nagyobb örömben egy ünnepe se töltöttek a régi keresztyének, mint a húsvétot, amelyen nemcsak prédikáltak a Krisztus feltámadását, hanem egyik a másikat köszöntötték ilyenképpen: Feltámadott az Úr, s a másik felelte: Bizonyára feltámadott és megjelent Simonnak” (1Kor 15,5).

A húsvét időpontja évről évre változik, s ezért mozgó ünnepnek nevezzük. Dátuma a tavaszi nap-éj-egyenlőséget követő holdtölte utáni első vasárnap. Legkésőbbi dátuma csak „április 25-én lehet”. Az ünnepnapok vándorlásának oka tehát a tavaszi napéj-egyenlőséget követő holdtölte vándorlása.

Az evangélium Lelke szerint valljuk és tanítjuk, hogy Krisztus követői számára mindennap advent és karácsony, nagypéntek és húsvét. Krisztus megváltó műve a maga megbonthatatlanságában a keresztyén életnek egyetlen állandó történése. Vele együtt naponta (a hétköznapokban is) új életre kell támadni, amiként kereszthalála (1Kor 2,2) minden napon bűneink eltörlését és a bűnbocsánatot jelenti (Jn 8,11).

TÓKÉS ISTVÁN

Református segítségnyújtás Haitin

Február elején tértek haza a Magyar Református Szeretetszolgálat munkatársai a földrengés sújtotta Haitiről. Szarvason istentisztelet keretében meséltek útjukról. A helyi gyülekezet tagjai megdöbbentő képsorokat láthattak: a szeretetszolgálattól érkezett vendégek levettették azt a 15 perces filmet, melyet a Haitin uralkodó állapotokról, s a szolgálat ottani munkájáról készítették.

– A január 12-ei földrengés óta már két csoporttal is voltunk Port au Prince-ben – mesélte Osgyán Dániel, a szeretetszolgálat nemzetközi munkacsoportjának vezetője. Ő nemcsak Haitin, hanem korábban Afganisztánban és Koszovóban is irányította a segélyszervezet munkáját.

– Az első csoport január 14-én indult, öten mentünk, négy orvos és jómagam. Ekkor a legfontosabb feladatunk az azonnali orvosi segítségnyújtás volt. Azokban a napokban még csak katonai kísérettel

tudtunk dolgozni, az éhező tömeg ugyanis a segélyszervezeteket is megtámadta. Amikor másodszer mentünk ki – négy orvossal és Fodor Gusztáv főkoordinátorral –, már 14 millió forint értékű adományt is vittünk magunkkal, elsősorban csecsemőtápszeret, gyógyszereket, élelmiszert. Ekkor már nem volt szükség katonai kíséretre, az emberek megtanulták békességgel és méltósággal elviselni ezt a hatalmas csapást – emlékezett Osgyán Dániel.

Hozzátette, megtisztelő feladat számára, hogy „postásként” eljuttathatja a rászorulókhöz azokat az adományokat, melyeket a jóléti emberek adnak. Bár a médiavisszhang már elült, Haitin változatlanul nagyon nehéz a helyzet, továbbra is óriási szükség van az adományokra. A Port au Prince-i épületek 80 százalékát összedőlt, az éhező emberek rongyokból épített sátrakban várják a segítséget, leírhatatlan a nyomor, a szíveket pedig a hozzátartozók elvesztése miatti gyász és bánat gyötri.

Osgyán Dániel több mint két éve dolgozik a református szeretetszolgálatnál, ő vezeti a nemzetközi segélyprogramokat. – Korábban közgazdászként és vállalkozóként sok pénzt kerestem, mégis úgy éreztem, valami hiányzik az életemből – említette a fiatal ember, akiért felesége és két gyermeke aggódik, amikor ő a világ más tájain igyekszik segíteni a bajbajutottakon. – Amióta a szere-

Sátorkórházakban látják el a betegeket. A karibi országban 212 ezer ember veszítette életét a januári földrengésben

tetszolgálatnál vagyok, kevesebb ugyan a pénzem, de teljesebb lett az életem. Nagyobb örömmel kelek fel reggel, mert tudom, hogy mindennap segíthetek valakin. A szükség, a nyomor látványa természetesen nyomot hagy az ember lelkében. A tehetetlenségtől néha szeretnék hangosan kiáltani az embereknek, hogy segítsenek, adománozzanak többet, mert nagyon sokan éheznek, nyomorognak. A segélyszervezet tagjai bíznak abban, hogy újabb adományok érkeznek, s így harmadszor is útra kelhetnek Haitire.

A Magyar Református Szeretetszolgálat tíz nagy program keretében segíti a rászorulókat a Kárpát-medencében, s a világ távolabbi tájain – mondta Pál Sándor, a szolgálat kuratóriumának elnöke.

A „Nyilas Misi Ösztöndíj” az Erdélyben és Kárpátalján élő szegény diákokat támogatja. Korábban Burmában, Afganisztánban és Koszovóban, most pedig Haitin segítenek.

AKIKET A FIÚ MEGSZABADÍT, AZOK VALÓBAN SZABADOK (JN 8,36)

Mentőszolgálat az Arad-Mosóczi gyülekezetben

Istennek hála, 2001 óta, azaz 10. éve véghezvük gyülekezetünkben az életmentés eme nehéz, de csodálatos szolgálatát. Az Úr a dicsőség, hogy azóta is megszakítás nélkül folyamatosan zajlik. Az igényektől függően, évente 2-3 alkalommal tartunk gyógyítót, melyek egy-egy hetet tartanak. Mindig meghirdetjük úgy a Harangszóban, mint világi lapunkban, a Nyugati Jelenben és hívjuk a gyógyulni vágyókat Isten szeretetének és Igéjének a közösségébe. Hívjuk mindazokat, akik az alkohol, drog, nikotin, depresszió és különböző szerencsejátékok rabságában szenvednek. De nem csak őket, hanem szeretteiket, azaz a családtagok közül azokat, akik elhosszabb, vagy elkísérik betegeiket, és az itt látottak, tanultak alapján, otthon majd segítségükre lehetnek.

A Szentlélek Isten munkájának köszönhetően, örömmel mondom, hogy mindig voltak érdeklődők, gyógyulni vágyó lelkek, akik eljöttek és részt vettek a gyógyítókon, hol többen, hol kevesebben, s az eredmény is jónak mondható. Akik megszabadultak, visszakapták önmagukat, családjukat, gyü-

lekezetüket és munkahelyüket. Életük jóra fordult, békességük van, örülnek, hálásak és velük együtt szeretteik is. Mások egy ideig húzzák, de azután visszaesnek és ott folytatják, ahol abbahagyták. Érdekes viszont, hogy ezeknek az életében is nyoma marad a gyógyítóknak. Szeretteiktől tudjuk, hogy józan állapotukban Igét olvasnak és imádkoznak is. Ezeket látva-hallva mi, akik e szolgálatban vagyunk, erőt kaptunk, biztatást, bátorítást a további munkához. Az Úr Jézus otthagya a 99-et és elment az egy után, mert neki az is fontos volt, és drága. Halálba adta önmagát, hogy ha csak egy lé-

lek is hisz Benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen. (Jn 3,16)

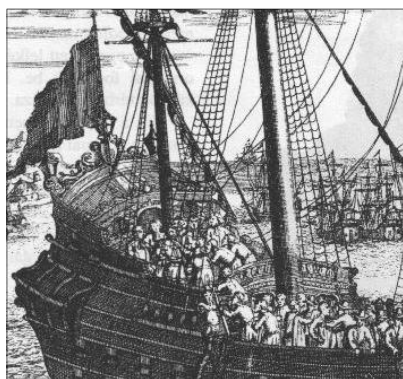
Gyülekezeti házukban elszállásolást és étkezést biztosítunk, úgy a munkatársak, mint a betegek számára. Biztosítva van az állandó felügyelet, a lelkigondozás és a szükséges gyógyszerek is. A napi háromszori igei alkalom mellett, egy-egy szakértő, vagy orvos előadásán is részt vesznek. A csoportos beszélgetések után velük és értük imádkozunk. Sokat énekelünk. Az esti evangelizációs alkalmakon a gyülekezet tagjai szeretetükkel veszik körül, biztatják és bátorítják őket.

A gyógyítható megismerését a presbiterek végzik, élükön a lelkipásztorral. A 9 év alatt 80 százalékban jelen voltak és segítettek a magyarországi Tiszta Forrás Alapítvány munkatársai is, akiknek az ösztönzésére indítottuk be a szolgálatot. Segítségüket igyekszünk mi is viszonzni. Munkánkba még besegítenek lelkipásztorok és szabadultak is, akik bizonyosságot tesznek szabadulásukról. Isten segítségével a lehe-

„ISTENT IMÁDNI, S HAZÁT SZERETNI TŐLÜK TANULJATOK!”*

A gályarab prédikátorok emlékezete

Február 11-én, a protestáns gályarabok kiszabadításának emléknapján, hitvalló eleinkre emlékeztünk. 1676-ban ekkor szabadította ki flottája élén Michiel de Ruyter Holland admirális a még életben maradt 26 magyar protestáns lelkészt a nápolyi fogságból, akiket a magyarországi ellenreformáció idején a pozsonyi törvényszék sok más társukkal együtt hazaárulás vádjával fogott perbe.

A 17. században, a török elnyomás alóli felszabadulás a katolicizmus megerősödését hozta magával. A Habsburg-párti főrendek visszatértek „Róma fennhatósága” alá, és megindult egy erőteljes protestánsüldözés.

1673-ban 32 lelkészt idéz Pozsonyba a vértörvényszék. Hazaárulással vádolják őket. Harmincegyen lemondanak szolgálataikról, illetve a száműzetést választják. Csúpan egy tér át a katolikus hitre, ami menteséget jelent a hazaárulás vádjától. Egy évvel később már 330 evangélikus és református prédikátor áll a vértörvényszék előtt. A fenyegető halálbüntetés miatt sokan a száműzetést választják, vagy Erdélybe menekülnek, az evangélikusok között voltak, akik áttértek. Akiket viszont nem tört meg a fenyegetés, börtönbe kerültek. 1675-ben negyvenkét magyar protestáns lelkészt (és tanárt) hurcoltatott Kollonich püspök Nápolyba, ahová azonban leírhatatlan szenvedések után csak harminckettő jutott el, a többi részint megszökött, részint kiszervezték, egy pedig kitért útközben.

Szabadulásuk érdekében a Welcz testvérpár és Zaffius Miklós velencei református lelkész-orvos minden követ megmozgatott. A protestáns államokhoz intézett felhívás nem is maradt hatástalan. A szász választófejedelem is próbált érdekükben tenni, végül Hollandia utasítására Michiel de Ruyter tengernagy 1676. február 11-én megszabadította a derék hitvallókat, csak hogy már csupán 26 volt közülük életben. Ezek után több protestáns országot rendre

meglátogatva, lassanként hazatértek, hogy ismét folytassák hivatalukat.

Gályarabságot szenvedett hitvalló öseink névsorát – a szolgálati hely és a felekezet megjelölésével – emléküek előtti tisztelgésüként közöljük.

Alistáli K. György (Szöny - ref.) szabadulását követően hazatért.

Bátorkeszi István (Veszprém - ref.) szabadulását követően hazatért.

Borchidai Miklós (Rábaszentandrás - luth.) gályarabságban hunyt el Nápolyban.

Bugány Miklós (Sajógömör - luth.) szabadulását követően hazatért.

Czeplédi Péter (Léva - ref.) szabadulását követően hazatért.

Edvi Illés Gergely (Németgencs - luth.) behalt a kínzásokba, úton Nápoly felé.

Fileki István (Náprág - ref.) gályarabságban hunyt el Nápolyban.

Goisz Mihály (Kálnó - luth.) úton Nápoly felé elhunyt.

Harsányi Móricz István (Rimaszombat - ref.) szabadulását követően hazatért.

Jablonzay János (Bej - ref.) szabadulását követően hazatért.

Kálnai Péter (Putnok - ref.) szabadulását követően hazatért.

Karasznai Mihály (Kelemér - ref.) szabadulását követően hazatért.

Kocsi Csergő Bálint (Pápa - ref.) szabadulását követően hazatért.

Komáromi Sillye István (Ács - ref.) szabadulását követően hazatért.

Köpeczi Haller Balázs (Szkáros - ref.) szabadulását követően hazatért.

Körmendi György (Bars - ref.) szabadulását követően hazatért.

Lány György (Korpona - luth.) úton Nápoly felé megszököik, de hazatérés közben elhunyt.

Leporinus Miklós (Polta - luth.) szabadulását követően hazatért.

Masnicius Tóbiás (Szenice - luth.) úton Nápoly felé megszököik, hazatért.

Mazári Dániel (Tamási - luth.) gályarabságban hunyt el Siracusánál.

Nikléci Boldizsár (Agárd - luth.) szabadulását követően Angliába, majd Hollandiába került.

Nikléci Sámuel (Alsósztrégova - luth.) szabadulását követően Szászországba került.

Otrokócsi Fóris Ferenc (Rimaszecs - ref.) szabadulását követően hazatért.

Paulovics Mihály (Túrócszentmárton - luth.) gályarabságban hunyt el Nápolyban.

Scultéti Jakab János (? - luth.) gályarabságba került, de további sorsáról nem tudunk.

Sélyei M. István (Pápa - ref. püsp.) szabadulását követően hazatért.

Simon Péter (Simony - ref.) szabadulását követően Svájcba került.

Simonides János (Brezsnóbánya - luth.)

Nápolyi kereskedők szabadították ki, hazatért.

Steller Tamás (Újbánya - luth.) szabadulását követően hazatért.

Szalóczi Mihály (Zubogy - ref.) szabadulását követően hazatért.

Szenczi Száki János (Tata - ref.) úton Nápoly felé elhunyt.

Szentpétery Mangó István (Simonyi - ref.) szabadulását követően hazatért.

Szilvási István (Császár - ref.) gályarabságban hunyt el Nápolyban.

Szódóti Balogh András (Nagysár - ref.) szabadulását követően Svájcba került.

Szomodi János (Szendrő - ref.) szabadulását követően hazatért.

Tinkovich János (Lest - luth.) gályarabságban hunyt el Nápolyban.

Turóczy Végh András (Fülek - ref.) szabadulását követően hazatért.

Ujvári János (Mezőörs - ref.) szabadulását követően hazatért.

Zsedenyi István (Dörgicse - luth.) szabadulását követően hazatért.

(* Az eperjesi evangélikus mártírok emlékművének felirata.)

Ítéld meg, ó Isten, a mi ügyünket, mely a Te ügyed, és megegyeztetvén a keresztyén fejedelmeknek szíveket a mi kegyelmes Leopold királyunk alatt adj minékünk békeséges megmaradást, és a mi édes hazánkat, mely az egész keresztyénségnek oltalmazó bástyája, a mostan rajta levő pogányoknak igájok alól szabadítsd meg, és tovább pusztítani ne engedjed. Megismerjük keserves könyhullatással ó kegyelmes Atya, a mi bűneinket, melyekkel nem a földi méltóságot, amint vádoltatunk, hanem Te szent Felségedet bántottunk meg, elhisszük, hogy azokkal érdemeltük, hogy nemcsak a pogányoknak igája legyen rajtunk, hanem kik keresztyéni nevet viselnek, azoktól is üldöztessünk; megvalljuk a mi lelkünk keserűségével, hogy a mi és egész nemzetünknek bűneivel érdemeltük mind e gonoszokat, hogy mind a körülöttünk valóknak csúfságul kitétetünk. Ámen.

(A fogoly papok könyörgése, Pozsony, 1674.)

SZABÓ LŐRINC

A gályarabok szobra

Mik vagyunk? Kuttyák? Mért? Eretnekek? Kis szobor állt a Nagytemplom megett: a Gályarabok! – Hősök! Mennyi gyász! És mintha az a titkos Nyomozás, a távoli, az Inkvizíció, az iszonyúnak hitt központi szó engem vert volna őseim helyett vasra, kőpadra, olyan rémület markolt szívembem. Fűrész gondolat, ott kezdtem álmodni álmaidat, ott csatáztam veled (s mily naivan!), fekete Róma! Gyanú s ami van emberség bennem, mind abból fakadt, hogy sirattam áldozataidat; mert hiszek benned, jóság, türelem, hiszek benned, isteni értelem, – hiszek benned, szabadság, szeretet, s hiszem, hogy győztök, tiszta fegyverek.

DISPUTA

Könnyűzene? Istentiszteleten?

Ne kerteljünk, mondjuk ki végre bátran: a klasszikus zene felett eljárt az idő. Soroljuk a meggyőző érveket! Vegyük szemügyre, tegyük egymás mellé egy hagyományos orgona-koncert és a debreceni Nagytemplom Eden ének-zenekarának közönségét, és a reflexiót ahogy fogadják a hallgatók a zenei programot. Számoljuk meg, hány református lelkészt, tanárt, diákot látunk a debreceni Kodály-kórus bibliai témájú oratórium előadásain. Az idén 270 éves Kántusban rendszeresen éneklő teológusokat évek óta az egyik kezemen meg tudom számolni (így a nagyobb műveket jó ideje csak más kórusokkal együtt tudjuk vállalni), de öntevékeny teológusaink a közelmúltban lelkesen adtak elő részleteket az *István a király* rockoperából, vagy Webber József és a *bűvös kabát* című musical-jéből. Szomorúan értesültem, hogy a Tiszáninnen Egyházkerületben idén nyáron megszűnt a hagyományos nyári kántorképzés (a Tiszántúlon már hosszú évekkel ezelőtt), miközben személyesen győződhettem meg, hogy az egyházi könnyűzene egyenletesen erősödik, meghallgatván a Sófár dicsőítő csoport sárospataki hétfáros hangversenyét. Sétáljunk el a bevásárlóláncok zenei polcai mellett: a könnyűzenei kínálatnak se vége, se hossza; sokezer forintos áron. A sor legvégén térdmagasságban nemrég találtam Beethoven 9. szimfóniáját, Furtwänglerrel és a Berlini Filharmonikusokkal, 288(!) forintért. (Református könyvesboltunkban amúgy ugyanilyen magasságban található a vegyes, szegényes egyházzenei kottakínálat.) Kinek kell ma a rosszhallású bécsi zeneszerző muzsikája? Nézzünk bele a közelmúlt statisztikájába és keressük ki a magyarországi rádiócsatornák hallgatottsági mutatóját: Danubius 68%, Kossuth 15%, Bartók 1,8%. Kell hozzá kommentár?

Nézzük, mi a helyzet az iskolával. Néhány évvel ezelőtt Kazincbarcikán Éneklő Ifjúság-koncerten zsűriztem. Az első kórus egy tündéri óvodás csapat volt Miskolcra. A produkció úgy kezdődött, hogy a zongorista rázendített egy vad és igénytelen kíséretre, amire a nagy létszámú, bájos, sárga egyenruhás gyermekereg bevonult egymás kezét fogva. Sokan voltak, túl tudták kiabálni a „hangversenyben” derekasan teljesítő zongoristát, de programjukban tiszta éneklés helyett csak az erőlködő, harsány szavalókórus-hatás dominált, fűszerezve némi dzsesszbalett elemmel. Ez így együtt a közönség hatalmas ovációját váltotta ki, miközben a szülőök olvadoztak a gyönyörűségétől. Elgondolkodtam, mi lesz később ezekkel az ártatlan gyerekekkel, ha bekerülnek az általános iskolába. (Normál tagozatra természetesen, mert hol vannak ma már a zenei tagozatos iskolák?)

Berkesi Sándor (balról) egy tavalyi, nagyváradai kántorkonferencián

A Népszabadság 2005. szeptember 13-i számából Garamvölgyi Zsolt írásából idézek: „...Zenetanárok felmérése szerint az embereknek mindössze 1 %-át érdekli a klasszikus zene. Milyen alapon biztosítanak tehát előjogokat a komoly zenének az oktatásban és a kultúrpolitikában? Mi köze a demokráciához annak, hogy egy kis létszámú csoport próbálja rákényszeríteni ízlését a társadalomra?... A klasszikus zene alkotóereje megmáshatatlannul kiapadt, szerepe a jövőben a hagyományörzés... az ének-zene megújításának egyetlen útja van: a tárgy oktatását a rockzenére kell alapozni.”

Valószínűleg elég lesz az ámokfutásból, kedves Olvasó. Pedig Garamvölgyi sommás javaslatára rárimel Klaus Douglass német evangélikus lelkész és Csorba Péter főigazgató megállapítása: „Az új istentisztelet nem létezhet könnyűzene nélkül.” Douglass úr az Apácashow című filmre hivatkozik. Nem veszi figyelembe, hogy Amerikában az Afrikából átkerült őshonos népzene otthon érezheti magát talán még egy kolostorban is (?). Európában más a helyzet, főleg itt a Kárpát-medencében, ahol még helyenként él (ki tudja még meddig?) az ezer éveken mérhető, őshazából hozott népzenei anyanyelv.

A diktatúra évtizedeiben Kollégiumunk Oratóriumában a kötelező állami ünnepeken hányszor kísértem orgonán az egyetlen református gimnázium ifjúságának éneklését, az Internacionálét. Lenézve a karzatról, ott a nemzeti színű szalaggal díszített koszorú Kossuth padján, s mi fújuk a nótát: „A múltat végképp eltörölni... a föld fog sarkából kidőlni... és nemzetközivé lesz holnapra a világ!” Hadd tanúsítsam, lepergett ez rólunk, mert a hétköznapokban a domborművekről, szobrokról, festményekről és az igei alkalmakon áradt az erő. Lelki oázis volt ez az épület, amelyben mi énekesek, zenészek még a muzsika spirituális dinamizmusát is ajándékba kaptuk a zenetörténet nagyjaitól.

Megborzadva gondolok rá, hogy ami nem sikerült a diktatúra kényszerének, azt most vidáman bevégzi a globalizáció. Az iskolában a heti ének-óra következménye: megszűnt mint tantárgy. A néhány esztendeje érvényben lévő Nemzeti Alaptantervből a „hivatal megasztárjai” kihagyták Kodály nevét! Ma az értékhardozó kultúrának nincs becsülete. Sokszor zúdul ránk a zenei környezetszennyeződés, még védekezni sem tudunk ellene. S ha ezt még reklámozzuk, vagy ha csak asszisztálunk hozzá, utat engedve a legkisebb ellenállás irányába ható mindenféle gyanú, exhibitionista könnyűzenének, jönnek a magukat zenei profétáknak aposztrofáló kézzártétes varázslók, csodadoktorok. Faluhelyen szolgáló kántorok mesélik, hogy a temetéseken egyre több család követeli, a szertartásban hangozzék el Zámbo Jimmy Csak a jók mennek el című száma...

„Mutata musica in templis mutatur etiam doctrinae genus (változtasd meg a zenét a templomban, megváltozik a tanítás) – mondta egy 17. századi német hymnológus. Ha kötelezően behozzuk a templomba a könnyűzenét, akkor a következetesség logikája azt diktálja, legyen „könnyű prédikáció”, „könnyű liturgia” is. A részleteket bízzuk kinek-kinek a fantáziájára.

Kodály Zoltán útmutatásait nem téveszthetjük szem elől. „Modernség = minden eddigi, plusz még valami.” Felmerül a kérdés, hogyan tudnám meghatározni a „plusz még valami” lényegét? Evangéliumi lelkiség, mívség, minőség, magyar zenei anyanyelvesség, prozódiai igényesség, egészséges nyitottság, alázat. Példaként szívesen említem Nagy Jánost, aki egykori diákunk volt a debreceni nyári kántorképzőn, gyakorló kántor, hitvalló presbíter, főiskolai diplomával rendelkező dzsessz-zongorista, rendkívüli tehetség. Együttesének tagjai is a dzsessznek és a népzenei magasan képzett szintén diplomás tolmácsolói. Aki meghallgatja őket tanúsíthatja, hogy zenéjük modern, de lényegesen több, mint könnyűzene. Mindannyian vallják, hogy amit képviselnek koncertzene, nem istentiszteletre való.

A templomban, az istentiszteleten ha méltó módon hirdetik Isten Igéje, akkor a zene sem lehet kevesebb. Nem áldozhatja fel a minőséget a vélt népszerűség oltárán. Összefoglalva: a könnyűzenének nincs helye az istentiszteleten.

BERKESI SÁNDOR

(A szerző Liszt-díjas karnagy, 1967-től a Debreceni Református Kollégium Kántusának vezető karnagyja. A Kántussal rangos nemzetközi versenyeken is kiemelkedő eredményeket ért el, de zenepedagógiai munkássága is példaértékű. Meghatározó szerepet tölt be a határon túli református kántorképzésben is. Tanít a Debreceni Református Hittudományi Egyetemen, a nagyváradai Partiumi Keresztény Egyetemen és a Debreceni Egyetem Zeneművészeti Karán.)

Felhívás a gyülekezeti iratterjesztésért, egyházi sajtónkért

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület főgondnokainak és presbitereinek figyelmeibe

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület Presbiter Szövetségi Elnöksége hálás szívvel mond köszönetet Istennek egyházkerületi gyülekezeti lapunk elmúlt húsz évéért. Kívánjuk a Harangszó ezután is betölthesse Istentől rendelt küldetését, az Ő dicsőségére.

A KREK PSZ Elnöksége azzal a tiszteletteljes kéressel fordul a fent említett egyházi előljárókhoz, hogy a maguk gyülekezeti-

ben segítsék elő a Harangszó terjesztését, a presbitériumok járjanak elől jó példával, rendeljék meg gyülekezeti lapunkat, mely évek óta presbiteri rovatot is tartalmaz.

Ugyanakkor kérjük az egyházmegeyi Presbiter Szövetségeket, hogy szolgálatukról, rendezvényeiről számoljanak be a lap Presbiter-oldalán.

Nagyvárad, 2010. február 5.

LÁSZLÓ KÁLMÁN KREK PSZ elnök,
MÁRTON JENŐ KREK PSZ jegyző

ŐRZŐK A STRÁZSÁN

Feketeerdői presbiterek (4–5.)

Hajnal Jánosné, Erzsébet imaóra-felelős presbiter vagyok a Feketeerdői Református Gyülekezetben. Istenfő református szülők gyermekeként születtem egy kis tanyán, ahol nem volt templom. Ezért a mi házukban volt istentisztelet havonta egyszer. Így mindig részt vettünk az istentiszteleten szüleimmel és testvéreimmal együtt.

1969-ben konfirmáltam Érszőlősön Gellért Gyula lelképásztor idejében, később elkerültem iskolába Margittára, aztán dolgoztam. Majd megismerkedtem a férjemmel, aki feketeerdői volt és 1977-ben örök hűséget esküdünk egymásnak a feketeerdői római-katolikus templomban.

A férjem szüleivel együtt római-katolikus, így kerültem egy istenfő római-katolikus családba. A férjem soha nem kérte tőlem, hogy legyek én is római-katolikus. Akkor még Feketeerdőn nem volt helyben lakó református lelkész, csak havonta egyszer jött Élesdről id. Kajántó Pál református lelkész. Ezért többször jártam római-katolikus templomba és úgy gondoltam, fogok tudni római-katolikusként élni, de ez nem igazán sikerült.

2002-ben kezdtem visszajárni a református gyülekezetbe. Ekkor már volt református lelkészünk Bogya Miklós személyében, aki tanítgatott a Biblia tanulmányozására. Azóta minden vasárnap együtt megyünk istentiszteletre délelőtt a Református Gyülekezetbe, délután pedig a Római-katolikus Gyülekezetbe.

A jó Atya nagyon sokszor próbára tett, hogy igazán neki tudjam adni az életet, hogy egyedül Őreá bízzam minden bánatomat és vele osszam meg az örömet.

Az Úr Jézus mondja a János evangéliumában, hogy „amit csak kértek az Atyától az én nevében, megadja néktek” (Jn 16,23). Ezt tettem én is. A szívemet öröm és hála tölti el, amikor Pál apostol levelében olvasom: „Elég neked az én kegyelmem, mert az én erőm erőtlenség által ér célhoz” (2Kor 12,9). Így tértem vissza Istenhez és adtam át neki a

szívemet, és mint az Ő gyermeke neki szeretnék engedelmeskedni és szolgálni a családomban és a gyülekezetben.

* * *

Nevem **Sánta Ferencné, Olga** bibliaóra-felelős presbiter vagyok a Feketeerdői Református Gyülekezetben. Templomba járok, református szülők második gyermekeként születtem.

Az iskolai évek alatt arra tanítottak, hogy a tudás hatalom, és azt senki sem veheti el tőlem. Az iskolai órák után minden héten egyszer vallásórára jártam, ahol mese formájában próbálták átadni nekünk a bibliai tanulságokat. Templomba is jártam minden hónapban egyszer, mivel akkor még havonta egyszer volt tartva istentisztelet.

Megismerkedtem leendő férjemmel, Sánta Ferencel, aki szintén református keresztyén volt és ezt követően házassági esküt tettünk arról a hűségről, amit azóta is gyakorlunk már 44 éve. Ezután együtt imádkozva vittük Isten elé életünket és családjunkat. Született egy fiúnk. Így a gyerekevelés, a családi gondok és a munka kevesebb időt engedett a hitélet gyakorlására. Mindezek mellett és úgy gondoltam, Istennel szemben az én életem rendben van. Hisz tudatosan rosszat nem tettem senkinek, az Úr imádságát naponta elmondtam, azon felül az imádságos könyvből a napi imát is elolvastam.

2000-ben Bogya Miklós lelképásztor került a gyülekezetünk élére. A Biblia tanulmányozása által Ő ráébresztett, hogy mindenkinek lehet Jézus Krisztus által. Így magam is a Biblia tükrében felismertem, hogy a hitről csak akkor beszélhetünk, ha meg is éljük azt. Hiába mondom naponként a „Mi Atyánk”-ot, ha haragra haragall tudok válaszolni. Most naponta kérem Istenet egyik szép énekünk szavaival: „Új szívet adj, Uram, énnekem! Új szívet adj, én Istenem!”

Azt most már tudom, hogy az én törekvésem semmi ahhoz képest, amit Jézus

JUHÁSZ GYULA

Március idusára

Vannak napok, melyek nem szállnak el,
De az idők végéig megmaradnak,
Mint csillagok ragyognak boldogan,
S fényt szórnak minden születő tavasznak.
Valamikor szép tüzes napok voltak,
Most enyhe és derűs fényrel ragyognak.
Ilyen nap volt az, melynek fordulója
Ibolyáit ma a szívünkbe szórja.

Ó, akkor, egykor, ifjú Jókai
És lángoló Petőfi szava zengett,
Kokárda lengett, zászló lobogott;
A költő kérte, és felelt a nemzet.
Ma nem tördel bilincset s börtönajtót
Lelkes tömeg, de munka dala harsog,
Szépség, igazság lassan megy előre,
Egy szebb, igazabb, boldogabb jövőbe.

De azért lelkünk búsan visszánéz,
És emlékezve mámoros lesz tőled,
Tűnt március nagy napja, szép tavasz,
Mely fölrázta a szunnyadó erőket,
Mely új tavaszok napját égre hozta,
Mely új remények ibolyáját fontad.
Ó nagy nap, szép nap, légy örökre áldott,
Hozz mindig új fényt, új dalt, új virágot!

Krisztus érdeme által nyerhetek. Sohasem azt vallom, amit az iskolában egykor tanultam, hogy a tudás hatalom, hanem azt, hogy Jézus Krisztusnál van a hatalom, aki minden bűnömért maga szenvedett a kereszten, azért hogy nekünk életünk legyen. Így bűneimet magam viszem imádságban Isten elé Jézus Krisztus érdemében bízva. Az Ő ereje és kegyelme tudom elégséges arra, hogy reá bízzam magam, családom és gyülekezetem.

Életemben már számtalanszor beigazolódtott az, hogy amit Jézus ígért az valóság, és köztünk a legbiztosabb mindannyiunk számára az, amikor azt mondja nekünk: „Ne féljétek, én veletek leszek minden nap a világ végezetéig!”

Vigasztalása is mindig időben érkezik. Ha behívjuk az életünkbe, Ő a mi erőnk. Hiszem, hogy a bánat mélységein csak Ő lehet a híd, amelyen általmegetek, hogy ezután Ő formálhassa az én életem. Így jó elmondani most is, hogy az Úr kegyelme mindig elég nekem.

* * *

A fenti írásokkal végéhez érkezett a feketeerdői presbiterek biznyságtételeit tartalmazó sorozat. A bemutatkozásokat nyomtatott kiadásunkban a rovat anyagbősége miatt rövidítve, míg internetes oldalunkon teljes egészében közöltük. Testvéreinknek köszönjük, hogy tollat ragadtak, kívánjuk, hogy Isten áldja meg gyülekezeti szolgálatukat! A szerk.

TOLLVONÁS

Az áruló

Réges-régen – vagy 1800 esztendeje – buzgó római császárok derekasan üldözték a keresztényeket. Mindegyik a maga tehetsége szerint: volt, amelyik rendeletet adott ki, mások hirtelen jött ötletből parancsokat osztogattak a mérsárlásra, pogromokra, mi egymásra – politikai érdekből, fanatizmusból, szadizmusból vagy csak egyszerűen azért, hogy a tömeg gyűlöletének irányt mutassanak. A kereszténység szálla volt a császárok szemében: a császárnál is nagyobbat tiszteltek, jobban engedelmeskedtek neki, mint a császárnak, és nem is voltak hajlandók áldozatot bemutatni a római isteneknek.

Korabeli feljegyzések szerint Decius vagy Galerius császár uralkodása alatt sok keresztény szenvedett vértanúhalált. E szaraz mondat mögött ma már nehéz felidézni azt az állati kegyetlenséget, amellyel némelyeket megkínóztak vagy kivégeztek, mert ma háborús területeken sem történnek olyan atrocitások, amelyek akkor békeidőben megtörténhettek. Brutális ütlegeléstől a keresztrefeszítéstől, szemkiszúrástól rostélyon való megsütésig az emberi morbid találmányosság teljes eszköztárát felvonultatja ez az időszak.

Külön kiemelendő viszont, hogy rengeteg keresztény büszkén, bátran és felemelt fővel vállalta a szenvedéseket vagy akár a halált. A hagyomány szerint Lőrinc, Róma szentje akkor sem vesztette el lélekjelenlétét, amikor tüzes rostélyon süttögtették: „Ez az oldalam már megsült, megfordíthatok” – szölt hóhérrához.

Azonban gyávák akkor is voltak, és sokan féltek a tüzes rostélytól, a korbáctól vagy a keresztrefeszítéstől. Ez a maga nemében érthető, hiszen szavakkal és békében könnyebb a hithez ragaszkodni, mint olyankor, amikor furkósbottal kérdezik tőlünk a hitvallást. Így nem lett minden üldözött egyúttal vértanú is, mert voltak, akik inkább bemutatták az áldozatot a római istenek

előtt (ezeket nevezik latinul *thurificati-nak*), mások lefizették a velejéig korrump római funkcionáriusokat, igazolást szerezve arról, hogy ők áldoztak az oltár előtt (*libellatici*). Olyanok is voltak, akik a fenyegetés hatására úgy megriadtak, hogy a szent iratokat, a klenódiuumokat átadták a hatóságoknak és amíg a fenyegetés el nem múlt, római mintapolgárrá váltak, engedelmes alattvalóvá, aki nem pofázik, fizeti az adót és bemutatja az áldozatot, és egyáltalán, azt teszi, amit elvárnak tőle, függetlenül attól, mit mond Isten igéje. Őket hívták *traditoresnek*, azaz árulóknak.

Örök kérdés, hogy mi a teendő azokkal, akik vérvizataros időkben megtagadják Istent. Nem abban az értelemben kérdés, hogy meg kell-e bocsátani, hiszen ez Krisztus parancsa, és Tőle tudjuk: az atya hazavárja a tékozló fiút. De kérdéses az, hogy lehet-e fontos feladatot, vezető szerepet, komoly megbízatást adni annak, aki az életét jobban féltette az igazságnál, aki a biztonságát előbbre valónak tartotta, mint az egyházat, aki hazugsággal és csalással élte túl a sötét időköt, amíg mások dohos pincékben vérben fetrengtek a fájdalomtól.

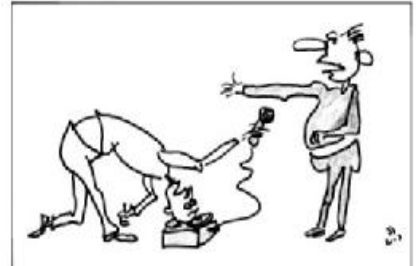
Nem lenne ez kérdés, ha mind elbuktak volna. De az egyház talpon maradt mindenkor, a vesztérhes időkben is, és nem a tradítorok miatt, sőt annak dacára, hogy sokan az átlagosnál is gyengébbnek bizonyultak. Az Úr tartotta meg az Anyaszentegyházat, azok példáján keresztül, akik vállalták a szenvedést, és életüket tették kockára az Ő nevéért, mindenféle kompromisszum nélkül.

Az igaz, hogy az árulók is szenvednek. Főleg, amikor lelepleződnek és leköpi őket. De szenvedésük nem mérhető annak az anyának a fájdalomhoz, aki tömegsíról kaparja ki fiának a holttestét.

Ma, amikor a fogalmak egyesek fejében véglegesen összezavarodtak, vannak, akik úgy tesznek, mintha nem lenne különbség szenvedés és mártírium, dicsőség és hőstett, kutyakomédia és bűnbánat között. Pedig mindig lesz.

W. E.

FIRKA

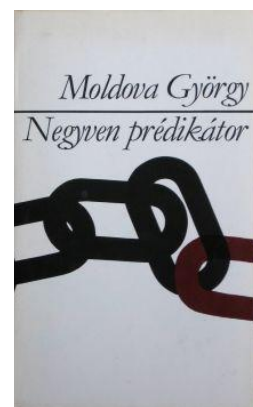
Alázatos riporter

Adorjani László rajza

OLVASÓLÁMPA

Negyven prédikátor

„Én Magyarországot előbb rabba teszem, aztán koldussá, végre katolikká” - mondotta volna, kortársak tanúságtétele szerint Kollonich Lipót bíboros, esztergomi érsek, a bécsi kamara elnöke, államminiszter, és akár elhangzott a hírhedt mondat, akár nem, eszerint cselekedett. A kivértett országot iszonyú adóterhekkel sújtotta, meghódított tartományként kezelte, és adáz haraggal támadt terveinek egyik legfőbb akadályára, a protestáns egyházakra. 1673-74-ben

százszám címelt Pozsonyba ítélőszéke elé az evangélikus és református prédikátorokat, kántorokat, tanítókat, s hazug vádak, hamis tanúvallomások alapján, a törvényt és jogot szerezve, el is marasztalta mindnyájukat hűtlenség, vallásvalázás, lázítás, felségárulás, stb. bűnében, hogy meglebegtetve fejük felett a halálos ítéletet hittagadásra kényszerítse őket. Voltak nem is kevesen, akiket a halálfelelem s a kegyetlen bánásmód behódolásra kényszerített, egyesek konvertáltak, mások lemondtak papi hivatásukról, vagy önkéntes száműzetésbe mentek. De voltak olyanok is, akiket sem bitó sem a gályapad el nem tántoríthatott. Az ő történetüket mondja el a Negyven prédikátor, a helytállóért, a megingathatatlanokért, mert „hiába múlja felül az árulók száma a helytállókét, mégis a helytállást kell a prédikátorok természetes és rendes magartásának tekintenünk”.

(Moldova György: *Negyven prédikátor*, Szépirodalmi Kiadó, Budapest, 1973.)

DERŰS PERCEK

Teológiai és egyházi szakszótár

ABBÉ = papcsúfoló rigmusok rímképlete
abszolúció = vérfoltokat eltávolító tisztítószert
agnoszticizmus = „úgy sem tudom megtanulni” jelszavú teológus-magatartás
anabaptizmus = keresztvíz-minőséget kifogásoló középkori zöld-mozgalom
anatómia = na jó, nem bánom, beszéljessünk az átokról
animizmus = Murphy törvényeinek primitív változata a tárgyak természetéről
antitalentum = sokra viszi. Lásd még: *kontraszelekcio*.
antropomorf = jé, olyan, mint egy ember, pedig pap.
apologéta = olyan szépnek hiszi magát, mint Apollo és olyan okosnak, mint Apollós.
asztkézis = felettésem felpofozásától magamat megtartóztató önfegyelmi csúcsteljesítmény

autodafé = az államvizsgát követő szertartás: az egyetemi jegyzetek égőáldozatként való felajánlása
Bábel = XXI. századi magyar református istentiszteleti rend
Bálám szamara = az Ótestamentum legkövetkezetesebb szereplője
bigott = német szekta; a biztonság kedvéért két istenben hisz.
bullá = közlemény arról, hogy Róma döntése szerint ki lesz a következő hullá. Fellebbezés esélye nulla.
ceremónia = gyűlések felesleges szokásrendje, hiszen a döntés egyszemélyes, a végrehajtás pedig nem létezik.
cölibátus = VII. Gergely pápa találmánya: papi nyugalom nyugdíj előtt

DR. PÉTER MIKLÓS

A TENKEI GYŰLEKEZET CSENDESHETEI LESEN. Áprilistól kezdődően az alábbi témákban szervez csendesheteket a tenkei református gyülekezet: Április 26-30. Női hét, Május 31-Június 4 Férfi hét, Június 28-július 2 Ifjúsági hét, Augusztus 2-6 Házások hete, Német - Zenei tábor július 19-26. Helyszín: Les-Peniel táborhely. Érdeklődni az alábbi elérhetőségeken lehet: Tel.: 0259-310299, E-mail: berkesandor@gmail.com.

KOPJAFÁT AVATTAK BOLYAI JÁNOS TISZTELETÉRE. A nagy matematikus halálának 150. évfordulója alkalmával hajdani sírhantján kopjafát állítottak tisztelői. Az

avatón köztisztviselők, egyházak, iskolák képviselői, kutatók és diákok jelentek meg, hogy leróják kegyeletüket a matematikus zseni előtt. Az ünnepségen Szász Attila református, Nagy László unitárius, Pap Noémi evangélikus és Oláh Dénes római katolikus pap áldotta meg a kopjafát, amelyet aztán Bandi Árpád nyugdíjas matematikatanár, az emlékoszlop megálmodója és dr. Csegi Sándor alpolgármester leplezték le.

RENDEUTASÍTOTTÁK ROMÁNIÁT A GÖRÖG-KATOLIKUS KÁRPÓTLÁS ÜGYÉBEN. Az Európai Bíróság utasította a

román kormányt, hogy kárpótolja a görög-katolikus egyházat a kommunista uralom alatt elkobzott egyházi tulajdonok visszaszolgáltatásának elmaradása miatt. A rendelkezés később hatással lehet hasonló viták tárgyalásában. Az Európai Parlament Emberi Jogi Bizottsága határozatában így fogalmazott: „Törvényhozói hiányosságok segítettek alkotni egy előzetes eljárást, mely lehetőséggé tette a kérvényező egyháznak ügyét bírósági szintre juttatni.” A bíróság szerint a román kormány megsértette az 1950-ben született európai emberjogi egyezmény cikkelyét, így 23 ezer euró kárpótlást köteles fizetni a görög-katolikus egyháznak.

MENTŐSZOLGÁLAT AZ...

FOLYTATÁS A 3. OLDALRÓL

tősegekhez mérten, igyekszünk biztosítani továbbgondozásukat, amely, mint minden más területen, itt is nagyon fontos.

Ezek után válaszoljuk meg a kérdést: mi a mentőmisszió? Mi a mi munkánk lényege? Küzdelem a szenvedélybetegségeken ellen a Szentírás alapján, a hit és tudomány segítségével. Isten Igéjének az erejével és az imádság által, lelki közösségben, lelket menteni az Üdvözítő Jézus számára. Ez a munka része annak a feladatnak, amit Isten országában végzünk e földön. Célja nemcsak a testet, hanem a lelket is szolgálni, nemcsak földi, hanem mennyi javakat is adni az említett szenvedélyek áldozatainak. A testet ezek romboló hatásaitól, míg a lelket a büntől és annak büntetésétől kívánja megszabadítani. Célunk tehát kettős: testet és lelket menteni!

Akiket a Fiú megszabadít, azok valóban szabadok lesznek, mert Ő lényünkben szabadít meg. Valaki egyszer azt mondta: elesni emberi dolog, fekvé maradni állati, míg talpra állani isteni dolog. Egyedül csak a Fiú tud megszabadítani, talpra állítani és talpon tartani. A kérdésre, hogy mi indít minket, mentő missziókat e munkára, a válaszunk röviden ez: bajban lévő, beteg testvéreink és szeretteik kimondhatatlan lelki, testi szenvedése, az alkohol, drog, nikotin és szerencsejátékok okozta fájdalom és nyomor, az irántuk és Isten iránti szeretetünk. Az a tudat, hogy Isten nem akarja a bűnös ember halálát, hanem azt akarja, hogy minden ember térjen meg az ő gonosz útjáról és éljen. (Ez 18,30-31)

Kedves testvéreim, ehhez a munkához kérem segítségeteket, abban, hogy az ilyen helyekre irányítsátok szenvedő testvéreinket, imádkozzatok értük, értünk és nem könnyű szolgálatunkért.

A KÁRPÁTALJAI BETHESDA SZENVEDÉLY-

BETEGEK MENTŐ MISSZIÓJA. „A résztvevők ötöde 20 év körüli fiatal volt, akik közül sajnos voltak, akik már a szenvedély rabjaiként jöttek gyógyulni” - írja Pocsai Mária, a kárpátaljai Csongoron működő Bethesda Szendélybeteg Mentő Missziójának munkatársa az év elején, 220 ember részvételével lezajlott gyógyító alkalmukról. Voltak fiatalok, akik már gyógyultak és hozták a szenvedélybeteg barátait. Voltak már szabadult férjek, akik már a hozzájuk visszatért feleségeikkel jöttek, hogy rendbe jöjjen a házasságuk és együtt kövessék Krisztust. Voltak szabadult házaspárok, akik gyerekeiket hozták el, hogy ne járják meg életük során azokat a mélységekkel, amelyeket a szülőknek kellett megjárniuk, mert Isten nélkül rendezték be életüket. Nagyon sok szabadult jött el, akik bizonyágtételeikkel biztatták a szabadulni vágyó embereket. Az esti evangelizáció alkalmával Csákány Tamás érldigeti lelkipásztor hirdette Isten igéjét.

(Reformatus.com.ua)

Arad-Mosócson tíz éve szerveznek gyógyító heteket a függőségben szenvedő szabadulni vágyók számára

HETEDIK KÜRTSZÓ

FOLYTATÁS AZ 1. OLDALRÓL

meglátogatta őket, és elmondta, hogy Isten megítélte őket (Jón 3,4-5). Lehet ez gyülekezeti szintű, vagy több gyülekezetet érintő bűjt egyaránt. Az ilyen nyilvános bűjtben is ugyanaz legyen az alapfeltétel: hiteles, egyetértésben, csendes alázatban folytatott bűjt.

JÉZUS DICSÉRI a niniveieket, amiért a leghatalmasabbtól a legalacsonyabb sorsúakig, a legöregebbektől a legfiatalabbakig egyaránt mindenki bűjtölni kezdett, ami a szívükben felébredt hitből fakadt. (Mt 12,40-41) Az ő bűjtjüket Isten valósnak ítélte, és visszavonta ítéletét, amit felettük akart tartani. Kaptak egy határidőt, és az elég volt nekik arra, hogy felhagyjanak bűnös cselekedeteikkel, és Istenhez forduljanak.

Harangszó

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület Gyülekezeti Lapja
ISSN 1221 - 0323

Megjelenik kéthetente. Ára 1,50 lej.

Felelős szerkesztő: Fábrián Tibor. **Olvasószerkesztő:** Babes Ardai Erika. **Tördelőszerkesztő:** Kraftsikné Petrikó Ildikó. **Külmunkatársak:** Balázsné Kiss Csilla, dr. Csohány János, Kupán Árpád, Orbán Levente, Tóth Zsigmond. Szerkesztőség és levélcím: Harangszó, 410001, Oradea, str. Moscovei nr. 14. Tel.: 0259/416-067. E-mail: harangszo@yahoo.com. Honlap: www.kiralyhagomellek.ro, http://harangszo.blogspot.com

A terjesztés a lelkesi hivatalokon keresztül történik. A lapban megjelent cikkek nem feltétlenül a szerkesztőség álláspontját tükrözik. Kéziratot nem őrünk meg és nem küldünk vissza.

Készült a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Szenci Kertész Ábrahám nyomdájában. Felelős vezető: Wagner Erik.